

те квартали. Значителна част от ромските махали нямат подробни устройствени планове, а когато ги има, налице са доказателства за повсеместното им нарушаване.

Трудовата емиграция на значителен дял от ромите след 2001 г., както и намаляването на безработицата и бедността в страната доведе до видимо подобряване на жилищата в много ромски махали. Данните от изследването подкрепят тези наблюдения. Преобладаващата част от респондентите оценяват положително качеството на жилищата си и районите (махалите), в които живеят. Например почти три четвърти от респондентите са заявили, че жилището им може да се определи като стандартно за българските условия, 22–25% живеят в паянтова къща или фургон, 5% – в жилище от подръчни материали. Когато сравним тези отговори с наблюдаваните в ромските махали и с данните от преброяванията остава усещането за сериозно надценяване на качествата на значителна част от ромските домове. Вероятно е част от положителните оценки да са свързани с по-ниски критерии за качеството на жилищната среда. Но възможно е действително част от по-малките и по-зле поддържаните къщи да са ремонтирани, а на мястото на други паянтови постройки да са направени нови жилища.

По данни от изследването „Здравето и ромската общност: анализ на ситуацията в Европа“ бедните домакинства, живеещи в паянтови домове или фургони, са по-многолюдни от тези, които определят жилищата си като „стандартни“. Средният брой лица в домакинствата, населяващи паянтови постройки, е 5,5. Домакинствата, които живеят в стандартни домове, имат средно по 4,7 членове. В домове от подръчни материали живеят домакинства със средно 4,6 членове.

Специално внимание трябва да отделим на отговорите за интегрираността на ромските квартали. По данни на цяла серия представителни изследвания от 1994 г. досега около 80% от ромите в България живеят в пространствено сегрегирани махали. Вярно е, че огромната част от тях са в рамките на града или селото, но също така е вярно, че в годините на постсоциализма пространствената сегрегация на ромите се засили не само количествено (до 1989 г. едва около 40–45% от тях живеяха в обособени махали), но и качествено: голяма